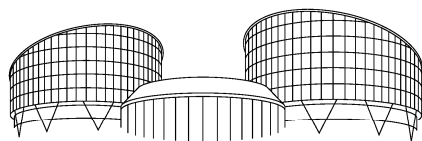

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA A.Ö. ȘI H.Ö. ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 1455/20)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

3 mai 2022

Prezenta hotărâre este definitivă, dar poate suferi modificări de formă.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

În cauza A.Ö. și H.Ö. împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-un comitet compus din:

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *președinte*,

Iulia Antoanella Motoc,

Pere Pastor Vilanova, *judcători*,

și Crina Kaufman, *grefier adjunct de secție*,

Având în vedere:

cererea nr. 1455/20 îndreptată împotriva României, prin care doi resortisanți ai acestui stat, A.Ö. („prima reclamantă”, care s-a născut în 2005 și locuiește în Ghimbav) și H.Ö. („al doilea reclamant”, care s-a născut în 1978 și în prezent este deținut în Penitenciarul Codlea), au sesizat Curtea la 18 februarie 2020, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”);

decizia de a comunica această cerere Guvernului României („Guvernul”), reprezentat de agentul guvernamental, doamna O. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe;

decizia de a nu divulga numele reclamanților;

observațiile prezentate de Guvernul pârât și observațiile prezentate în replică de reclamanți;

observațiile prezentate de Centrul European pentru Drepturile Romilor, căruia președintele secției i-a acordat permisiunea să intervină în procedură;

decizia de respingere a excepției ridicate de Guvern cu privire la examinarea cererii de către un comitet;

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 29 martie 2022,

Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

OBIECTUL CAUZEI

1. Cererea are ca obiect lipsa unei proceduri penale efective în legătură cu acuzațiile de abuz sexual asupra primei reclamante pe când avea vârsta de 13 ani și fusese plasată, de către serviciul de protecție a copilului, într-un centru privat de îngrijire și asistență a copiilor.

2. În urma plângerilor depuse de tatăl reclamantei (al doilea reclamant) la 29 ianuarie 2019 și de reprezentanții centrului de îngrijire și asistență la 30 ianuarie 2019, poliția a început cercetările în legătură cu susținerile referitoare la infracțiunea de act sexual cu un minor prevăzută la art. 220 alin. (1) C. pen. Reclamantul s-a plâns că fiica sa, reclamanta, născută în ianuarie 2005, a fost abuzată sexual începând din vara anului 2018 până în ianuarie 2019, pe când avea 13 ani. Mai precis, s-a plâns de faptul că reprezentanții centrului de îngrijire și asistență nu au luat măsurile necesare pentru a-i proteja fiica împotriva abuzului sexual și nu au informat conform legii poliția. Prima reclamantă a declarat poliției că, în ianuarie 2019, un băiat mai mare – fost rezident care vizita periodic centrul de îngrijire și asistență – i-a cerut să facă

sex oral cu el și ea a acceptat. A menționat că îl cunoștea pe băiat încă din vara anului 2018 și că acesta inițiasse întâlniri intime anterioare cu ea în locuri ascunse din curtea centrului de îngrijire și asistență. Suspectul, care avea 20 de ani la momentul evenimentelor, a confirmat întâlnirile intime (săruturi și atingeri), ultima întâlnire de acest fel având loc în decembrie 2018, dar a negat că au făcut sex oral vreodată. O asistentă socială angajată la centrul de îngrijire și asistență a fost audiată de poliție; a confirmat că știa despre sexul oral și a declarat că problema a fost discutată într-o ședință cu angajații centrului de îngrijire și asistență. Nu s-a oferit nicio indicație cu privire la data ședinței și nu s-au solicitat detalii suplimentare.

3. Au fost efectuate evaluări psihologice ale primei reclamante și ale suspectului, una de către psihologul centrului de îngrijire și asistență; toate s-au axat pe situația familială dificilă a primei reclamante, lipsa adaptabilității sale, rezultatele slabe la școală și dificultățile emoționale; în schimb, suspectul a fost prezentat ca adult responsabil cu un loc de muncă și fără condamnări penale anterioare. Din declarațiile date la poliție reiese că psihologul centrului de îngrijire și asistență, care a întocmit unul dintre rapoartele sus-menționate, i-a cerut primei reclamante să îi ceară scuze suspectului pentru ce „l-a forțat” să îi facă (el ei).

4. La 14 mai 2019, Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov a decis închiderea fazei cercetării penale deoarece declarațiile victimei și ale suspectului erau contradictorii și nu s-au găsit probe directe în dosar. În plus, procurorul a considerat că victima, fiind născută în luna ianuarie, avea deja 15 ani la data pretinsului eveniment și, prin urmare, chiar presupunând că a avut loc un act sexual, aceasta depășise deja limita de vârstă de 15 ani stabilită pentru infracțiunea de act sexual cu un minor. Referitor la plângerea formulată de al doilea reclamant împotriva centrului de îngrijire și asistență, procurorul a arătat că nu s-a efectuat nicio anchetă cu privire la acest aspect, întrucât reprezentanții centrului de îngrijire și asistență au informat în mod corespunzător și în timp util autoritățile cu privire la pretinsul abuz, respectiv la 30 ianuarie 2019.

5. Plângerea împotriva rezoluției sus-menționate, formulată de al doilea reclamant, a fost respinsă cu efect definitiv de Judecătoria Brașov la 7 octombrie 2019. Instanța a reținut că procurorul a decis în mod corect închiderea fazei cercetării penale deoarece suspectul a negat faptele și nu a existat nicio probă directă a unui act sexual.

6. Materialul de urmărire penală atestă faptul că un avocat din oficiu și un angajat al centrului de îngrijire și asistență au fost desemnați pentru reprezentarea primei reclamante. Totuși, se pare că niciunul dintre aceștia nu a depus vreo cerere în numele acesteia, nu a contestat rezoluția procurorului din 14 mai 2019 și nu s-au prezentat în fața instanței.

MOTIVAREA CURȚII

CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 3 DIN CONVENȚIE

7. Prima reclamantă s-a plâns că autoritățile române nu au efectuat o cercetare efectivă privind susținerile sale referitoare la abuz sexual și că astfel și-au încălcat obligația pozitivă de a o proteja împotriva tratamentelor inumane și degradante.

8. Guvernul a susținut că cercetarea penală a fost temeinică și efectivă.

9. Terțul intervenient a susținut că rapoarte întocmite de diferite organizații și organisme de monitorizare arată că, în Europa, femeile de etnie romă, cum este și prima reclamantă, se confruntă cu un răspuns mai slab din partea poliției la plângerile privind violența bazată pe motive de gen.

10. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie să fie declarat admisibil.

11. Principiile generale privind obligația pozitivă a statului de a asigura o protecție efectivă împotriva relelor tratamente aplicate copiilor sau altor persoane vulnerabile și dispozițiile legale relevante, împreună cu exemple din practica instanțelor naționale și materialele internaționale relevante au fost prezentate pe scurt în *I.C. împotriva României* [nr. 36934/08, pct. 51-52 și, respectiv, 38-44, 24 mai 2016; și, cel mai recent, în *X și alții împotriva Bulgariei* (MC), nr. 22457/16, pct. 176-192, 2 februarie 2021].

12. În cauze similare anterioare, în care concluziile autorităților naționale par să se fi bazat doar pe declarațiile date de prezumtivii făptuitori și fără să se fi procedat la o examinare a validității consimțământului reclamantului în raport cu vârsta și vulnerabilitatea sale, Curtea a concluzionat că cercetarea efectuată în acele cauze nu a respectat cerințele inerente obligațiilor pozitive ale statelor de a aplica efectiv un sistem de drept penal care pedepsește toate formele de viol și abuz sexual [a se vedea *I.C. împotriva României*, citate anterior, pct. 56, 57 și 60; *M.G.C. împotriva României*, nr. 61495/11, pct. 68-75, 15 martie 2016; și *X și alții împotriva Bulgariei* (MC), citată anterior, pct. 213 și 228].

13. După examinarea tuturor elementelor care i-au fost prezentate, Curtea a identificat deficiențe similare în cercetările efectuate în prezenta cauză: eroare în ceea ce privește vârsta primei reclamante – un element esențial al cercetărilor (a se vedea *supra*, pct. 4); concluzii bazate exclusiv pe declarațiile suspectului (a se vedea *supra*, pct. 4 și 5); având în vedere ipoteza organelor de urmărire penală, deși eronată, potrivit căreia prima reclamantă avea 15 ani la momentul faptelor, niciuna dintre examinările psihologice efectuate în cauză nu a verificat capacitatea acesteia de a-și exprima consimțământul valabil pentru actul sexual care făcea obiectul cercetărilor (a se vedea *supra*, pct. 3); prezența stereotipurilor – deja observate de Curte în cauze anterioare (a se vedea *M.G.C. împotriva României*, citată anterior, pct. 38) – potrivit

căroră victima minoră l-a provocat pe un bărbat mai în vârstă să facă sex (a se vedea *supra*, pct. 3); lipsa unei anchete efective cu privire la neluarea, de către reprezentanții centrului de îngrijire și asistență, a măsurilor necesare pentru a preveni abuzul și pentru a informa poliția în timp util (a se vedea *supra*, pct. 4); lipsa unei reprezentări efective acordate primei reclamante. În ceea ce privește acest din urmă aspect, trebuie reținut că tatăl primei reclamante se afla în închisoare, că minora a fost reprezentată de un angajat al instituției împotriva căreia fuseseră formulate plângeri în aceeași cauză (a se vedea *supra*, pct. 2), precum și de un avocat din oficiu, și că niciunul dintre acești reprezentanți nu a depus nicio cerere semnificativă în cursul urmăririi penale și nu a atacat rezoluția procurorului în cauză (a se vedea *supra*, pct. 6).

14. Având în vedere jurisprudența în materie și probele aflate la dosar, Curtea consideră că deficiențele cercetării penale din prezenta cauză (a se vedea *supra*, pct. 13) au fost de așa natură încât cercetarea penală nu a îndeplinit cerințele inerente obligațiilor pozitive ale statelor de a aplica efectiv un sistem de drept penal care pedepsește toate formele de abuz sexual asupra copiilor în general și a persoanelor vulnerabile, cum era prima reclamantă în special (a se vedea *M.G.C. împotriva României*, pct. 60-75; și *I.C. împotriva României*, pct. 53-61, ambele citate anterior).

15. Prin urmare, a fost încălcat art. 3 din Convenție cu privire la obligațiile pozitive ale statului pârât în cazul primei reclamante.

CELELALTE CAPETE DE CERERE

16. Reclamanții au formulat alte capete de cerere în temeiul mai multor dispoziții ale Convenției. După examinarea acestora, Curtea consideră că, având în vedere toate elementele aflate în posesia sa și în măsura în care aspectele denunțate sunt de competența sa, aceste capete de cerere fie nu îndeplinesc condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 34 și art. 35 din Convenție, fie nu denotă nicio aparentă încălcare a drepturilor și libertăților consacrate în Convenție sau în protocoalele la aceasta.

Rezultă că aceste capete de cerere trebuie să fie respinse în conformitate cu art. 35 § 4 din Convenție.

CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

17. Reclamanții au solicitat 127 000 de euro (EUR) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral.

18. Guvernul a considerat suma excesivă și nejustificată și a susținut că o constatare a unei încălcări ar fi o reparație suficientă pentru orice prejudiciu suferit.

19. Curtea consideră că, având în vedere încălcarea constatată mai sus, prima reclamantă are dreptul la repararea prejudiciului moral și îi acordă în acest sens suma de 12 500 EUR, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe art. 3 din Convenție, formulat de prima reclamantă, și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 3 din Convenție din cauza lipsei unei anchete efective în privința primei reclamante;
3. *Hotărăște*
 - (a) a) că statul pârât trebuie să plătească primei reclamante, în termen de trei luni, suma de 12 500 EUR (douăsprezece mii cinci sute de euro), care trebuie convertită în moneda națională statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
 - (b) că, de la expirarea termenului de trei luni menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată anuală egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale;
4. *Respinge* cererea primei reclamante de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 3 mai 2022, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Ilse Freiwirth
Grefier adjunct de secție

Gabriele Kucsko-Stadlmayer
Președinte